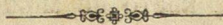

РЖКОВОДИТЕЛЬ

ИЛИ

ОСНОВНОТО УЧЕНИЕ.

ОТДѢЛЪ на „ЧИТАЛИЩЕ“

за учителитѣ, учителжитѣ, ученицитѣ и ученичкитѣ.

Годишна цѣна: 25 гроша златникъ.

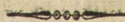
Съдържаніе: За методата въ забавачницата. — Общата Организация на едно училище. — За вниманието въ училището. — Единъ учителски съборъ въ Росія. — Завѣщание отъ Отца Кирила Нектаріева. — Обявленіе.

ЗАБАВАЧНИЦА

ИЛИ

УЧИЛИЩЕ ЗА ДѢЦА

на възраст отъ двѣ до седемь години.

За методата въ Забавачницата.

Както за сѣко училище, тѣй и за забавачницата трѣбува една метода, сирѣчь редѣтъ, които трѣбува да се държи, и сръдствата, които трѣбува да се употрѣбаватъ. Ний доста говорихми за цѣльта на забавачницата, и читателитѣ ни, като иматъ прѣдъ очитѣ си тая

цѣль, разбиратъ колко много нѣщо трѣбува да обѣема методата за една забавачница. И каква е методата, която се употребява у нашитѣ забавачници? Ето че отъ четирици години насамъ съществуватъ у отечеството нитя разсадници на народното въспитание, и намирами, че редътъ имъ е само прѣчката на учителя, а срѣдствата имъ сж само запомненіето на буквитѣ по букварятъ, по таблицитѣ или по звучната метода. А отъ що е този убийственъ резултатъ? Отъ това, защото методата е едно нѣщо, което не може да се наложи; защото това нѣщо се ражда у учителя, и то, ако е съвѣстенъ, ако има добра воля.

Трѣбува да исповѣдами истината: добрата воля е която липсува днесъ у народнитѣ ни учители. Защо днесъ чювами общото мнѣние да казува: ахъ! дѣ е сега школата на Неофита Рилски, школата на Христкая Павловичъ, школата на Райна Поповичъ, школата на Христодула Сичанъ-Николовъ, школата на Парашкева Д. Бояджиевъ и на толкосъ други! И защо това? Защото у тѣхъ е имало добра воля. Не сж ли наистина за уважение тия мжжи, които у тогавашната тѣмота и мжчни обстоятелства сж могли да избродятъ една метода, която бѣше най добрата на него врѣме и на която добритѣ резултати бѣха спасителни за народа ни! Дѣ е добрата воля у днешнитѣ ни учители? Като влѣземъ днесъ у една българска забавачница, ще се погнушишь като гледашь: непометено, мръсотия на сѣкадѣ, дѣца суполиви, невчесани, съсъ дрехи омацани, подрани, налѣгали и заспали на букваря и прочее и прочее, и най послѣ гледатъ на тебе като едни *дивачета*! Прѣдъ трийсетъ години, за да иде човѣкъ у Цариградъ, у Влашко, трѣбуваше мѣсеци, години; за да намѣри да прочете една книга, трѣбуваше му единъ цѣль капиталъ, а за мжчнитѣ обстоятелства не питай! Сега, мѣсецитѣ станяхъ на часове, годинитѣ на денѣ; книгитѣ се добиватъ най лесно, обстоятелствата сж най добритѣ. Е добръ! защо тогази толкосъ добри резултати отъ въспитателитѣ ни на мжчнитѣ врѣмена, и защо сега толкосъ лоши резултати отъ въспитателитѣ ни на най добритѣ врѣмена? Защото у първитѣ имаше добра воля, а у се-

гапнитѣ никаква! Разумѣва се, че неговоримъ безъ исклучение.

Истина, че отъ нѣколко врѣме насамъ нашитѣ учители на забавачницитѣ се припоржчяватъ съсъ тѣй наречената звучна метода. Нъ тая метода не е за друго, освѣнь да улесни дѣцата да запознайтѣ по-лесно словата, и това запознавание на словата не е освѣнь *стотата* чясть отъ онова, косто трѣбува за една забавачница. За да улеснимъ нашитѣ учители, ний мислимъ да зафанемъ понататѣкъ да обнародвами у листѣтъ си сичкитѣ потрѣбни свѣдѣния върху орбанизацията на забавачницитѣ на просвѣтенитѣ народи и най много по Фребеловата система, която е сега въсприета почти на съкждѣ.

Общата организация на едно училище.

(Продължение).

Нѣка прѣдположимъ, напиримѣрь, една школа съсъ 50 дѣца, било въ градоветѣ, било въ селата. Тия 50 дѣца сж на възраст отъ 6 до 12 или 13 години. Еднитѣ не знайтѣ нищо или почти нищо; другитѣ прочитатъ доста добрѣ, зафащатъ да пишѣтъ, и можтѣ да правѣтъ малко диктувания и да развѣрзуватъ малки задачи; по-напрѣднѣлитѣ сж зафанѣли веке или сж кадѣрни да зафанѣтъ разнитѣ предмѣти отъ програмата ни.

Явно е, че не ще има нѣкой учитель, който, като се тури на челото на тая школа, да не подѣли тая школа на три отдѣления. Никой разумѣва се, не ще помисли да направи по много отдѣления, нѣ само защото тогази времето му ще е твърдѣ късо и не ще може да дава на сѣко отъ тия отдѣления освѣнь една незначителна чясть отъ часоветѣ за преподавание, нѣ защото, повтарямъ го, това раздѣление напѣлно отговаря на истинскитѣ нужди на дѣцата, защото числото и пространството на прѣдмѣтитѣ за изучавание не изискува по много отдѣления, и защото различията на придобитото учение и на умственното развитие, които се ви-

дѣтъ у ученицитѣ, доста се удовлетворяватъ съсъ това подѣление на школата.

Отъ друга страна, съсъ помощта на единъ надзиратель за нѣкои практически упражненія и за нѣкои разказванія, съсъ уроцитѣ, които се даватъ на сичкитѣ, и съсъ уроцитѣ, въ които се говори за много прѣдмѣти, на които начялата и цѣльта ще изложимъ по долу, явно е, че сичкитѣ ученици ще бѣдѣтъ лесно занимати въ сичкото продѣлжение на преподаванието; че ще приематъ сичкитѣ, почти постоянно, учението направо отъ учителятъ, и че съсъ тоя начинъ ний осигурявами на сѣкиго отъ ученицитѣ това приближение до учителятъ му, това непосредственно и постоянно влияние на учителятъ, сиречь сжщественното условие на сѣка добра организация.

Да удвоимъ сега това число съсъ още 50 ученици. Ще имами ли нужда да правимъ по много отдѣления въ школата? Никакъ. Възрастта на тия дѣца е сжщата: тѣ сж сѣ отъ 6 до 12 години. И прѣдмѣтитѣ, които ще учѣтъ дѣцата, сж сжщитѣ; дѣцата сж живѣли сѣ тамъ дѣто и другитѣ дѣца: прочее, намирами у тѣхъ сжщитѣ стѣпени на умѣтъ и на учението. Единичката разлика, която ще сжществува мѣжду тая школа и другата, е тая, че числото на ученицитѣ въ сѣко отдѣление ще се удвои. Напримѣръ, по напрѣдъ имаше 12 ученика въ първото отдѣление, 22 у второто и 16 у третето; сега ще има 20 до 25 въ първото, 45 у второто и 30 до 35 у третето.

Нѣ защото не можемъ да повѣримъ на единъ само учитель едно толкосъ голѣмо число дѣца, школата тогази ще има два класа, сиречь двѣ стаи, а споредъ това и двама учители, защото е запрѣтено единъ учитель да има по много отъ 60 ученика. Въ едната стая ще има само едно отдѣление, сиречь единъ курсъ: а другата стая ще обнема двѣ отдѣления. сиречь два курса.

Нѣка прѣдположимъ, че една школа има дѣца черирь пѣтя по много отъ дѣцата на горѣпоменѣтата школа, сиречь 200 дѣца. Пакъ не ще имами нужда за по много отъ три курсове. Сѣки отъ тия курсове ще обіема около четирь пѣтя по много ученици: първиятъ

курсъ, *Върховенъ курсъ*, ще има 50 ученика, вториятъ, *Сръдниятъ курсъ*, 80, а третиятъ, *Първоначаленъ курсъ*, 110. Нъ защото тая школа ще има трима учители, сѣки отъ тѣхъ ще има да управлява само единъ курсъ.

Ако земемъ най послѣ една школа много по голѣма, една школа съсъ 600 ученика, каквито има въ голѣмитѣ градове, Лионъ, Марсилия, Парисъ; за причинитѣ, които изложихми, ще подѣлимъ тия ученици сѣ на три курса. Въ първиятъ курсъ ще има 100, въ вториятъ 300, въ третиятъ 200. Нъ, защото тая школа ще има 10 учители, ще подраздѣлимъ първиятъ курсъ на 2 отдѣления; вториятъ на 6 отдѣления, а третиятъ на 3 отдѣления; и сѣки отъ учителитѣ ще има да управлява по едно само отдѣление отъ сѣки курсъ.

Прѣди да фанемъ да испитвами мжчнотнитѣ, които можтѣ да се явѣтъ отъ тая организация на школата на три курсове, добрѣ е, мислѣж, за по голѣма ясность на това, което ще слѣдува, да истѣлжувамъ какво разбирамъ съсъ думитѣ: *курсъ*, *отдѣление* и *класъ*. Тия термини често сж били употрѣбявани единъ вмѣсто други: трѣбува прочее да имъ се опрѣдѣли значението.

Курсъ се нарича веществото на учението, отредено да се прѣдава по една програма на нѣколко ученици. И споредъ насъ, основното училище, колкото и да бжде числото на ученицитѣ, които ходѣтъ у него, не трѣбува да има по много отъ три курса: *първоначаленъ курсъ*, *сръденъ курсъ* и *върховенъ курсъ*.

Класъ се нарича стаята отъ основното училище, у която има единъ учителъ. Дѣто ще рече, че у едно основно училище колкото стаи има съсъ по единъ учителъ, има и толкози класове.

Въ малкитѣ школи, тия, на примѣръ, дѣто има само единъ учителъ, което ще каже единъ само *класъ*, тоя *единичкъ класъ* обіема *тритѣ курса*. Ако у една школа има два *класа*, единъ ще обіема само единъ курсъ, а другиятъ *класъ*, ще обіема два *курса*.

Най послѣ, у школи, дѣто има три *класа* и три учители, тогази сѣки *класъ* трѣбува да обіема само по единъ курсъ. Ако пакъ ученицитѣ сж много и се отворятъ четири или по много *класа* съсъ по единъ учителъ,

тогази четвъртия класъ или по многото ще слѣдува непосредствено единъ отъ третъ курса.

Тия *заяде* класове, които принадлежатъ, разумѣва се, на единъ отъ третъ курсове и които слѣдуватъ същата програма, съставятъ това, което се нарича *отдѣления на курсътъ*. По на горѣ видѣхми, че една голѣма школа отъ 600 ученика, която имаше десетъ класа съсъ по единъ учителъ за съки класъ, трѣбува да се смѣта, че има *три отдѣления* отъ първоначалния курсъ, *петъ отдѣления* отъ срѣдния курсъ и *дѣтъ отдѣления* отъ върховния курсъ.

Прочее, съки курсъ, у нашята организация, подраздѣля се съразмѣрно съсъ числото на ученицитѣ.

По горѣ показахми основитѣ на нашето подѣляние на школата на три курсове: видѣхми, че това подѣляние е съвѣмъ независимо отъ числото на ученицитѣ и отъ числото на учителитѣ.

Напротивъ, подраздѣлението на курсътъ на *отдѣления* зависи само отъ числото на ученицитѣ, които трѣбува да слѣдуватъ тоя курсъ; а числото на *класоветѣ* излиза отъ числото на учителитѣ отъ школата.

Колкото за смисълъта, която давахъ едно врѣме на думата *отдѣления*, тая смисълъ не се прие веке днесъ. Тогази съсъ името *отдѣление* показвахъ единъ *дѣлъ* отъ ученицитѣ отъ същиятъ класъ и които слѣдвахъ същиятъ или други курсъ. Възрастъта, стѣпеньта на знанието или друга причина даваше мѣсто на това подѣление. Ний не приемами веке тия подраздѣления.

У малкитѣ школи, еиречь у ония, дѣто числото на класоветѣ е по малко отъ три, дѣловетѣ на ученицитѣ, които едно врѣме наричахъ *отдѣления*, ний ги наричамъ сега *курсове*.

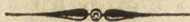
У школитѣ, дѣто има по много отъ три класа, *заядето* класове, въ които се слѣдува единъ отъ третъ курсове, ний наричамъ сега *отдѣления*.

Тия *отдѣления*, и това е отличия бѣлѣкъ на нашята педагогическа организация, *тия отдѣления*, казувами, които съко отъ тѣхъ съставя единъ особенъ класъ, никоги не се подраздѣлятъ.

Сичкитѣ ученици, събрани тѣй въ една стая, подѣ

управлението на единъ особенъ учитель, съставятъ едно и сжщо отдѣление. Сичкитѣ ученици слушаютъ напълно сжщото прѣподаване, приематъ сжщитѣ уроци, правѣтъ сжщитѣ длѣжности.

Прочее, насѣкждѣ, дѣто числото на класоветѣ е равно или по много отъ три, нѣма никакво подраздѣление въ никой класѣ. Учителятъ говори постоянно на сичкитѣ и за сичкитѣ: това прѣподаване е сжщото *едновременно прѣподаване*. (Слѣдва)

За вниманието въ училището.

« А каквото ви казвамъ, това казвамъ на сина ви » — внимавайте!

Христосъ.

Първо и първо ся нека отъ сѣкий учитель, да пази на себе си, на сърдцето си, на живота си, на думитѣ си. И въ училището и вънъ него и въ явния животъ трѣба да внимава, щото да не прави нищо, което би било противъ нравствения законъ и добритѣ обичай, и нищо да не презре, което би спомогнало на дѣтинското въспитание. Учителятъ ся понижава прѣдъ дѣцата, когато ги занира, когато ся разгнѣвява, когато си отмѣстява, когато ся радва на чуждо злощастие, завижда и т. п. Наистина че сѣкий човѣкъ трѣба да пази на себѣ си; но когато ся заборава тая длѣжностъ, отъ никого не ся раждатъ по-зли слѣдствия, колкото отъ учителя. Учителятъ поврежда не еамо себѣ си но и другиго; отъ неговото повѣдѣние зависи щастнето или нещастнето на толкосъ души.

Слѣдъ това учителятъ трѣба да внимава на *поставленията* си, (на тѣхното съдържание). За това учителятъ трѣба да не дохожда *никоги* не приготвенъ въ училището. Въ началото на сѣкъ гѣдинж трѣба да ѣж раздѣли на 40 училищни недѣли и когато неизпѣлне прописания недѣленъ редъ, нека забѣлежи съвѣстно въ училищния записникъ. Отъ начало трѣба да ся приуготовлява винаги пиемоенно. За единъ новъ учитель въ

първита година е безусловно нужно да запомни точно сичко онова, което ще говори въ училището; отъ послѣ може да си прави нѣкои белѣжки, до гдѣто ся упражни въ доброто предаване и питање. Но както и да е, само безъ добро приуготовление некъ не отива нивой учитель въ училището.

Достойнія учитель не ще ся старае само за добро приуготовление, но ще белѣжи сичко което срещне като невразумително въ преподаването, и ще го запомни, за да може да ся приготви по-добрѣ. Споредъ както въ добрия търговецъ има книга, въ която пише «дѣлжи» и «има», тѣй сѣщо трѣба да има въ сѣкій учитель дневникъ, въ когото да белѣжи онова което е искалъ и онова което е постигналъ.

Ако внимава учительтъ на себѣ си, ако знае да ся управлява въ животътъ си, то тогасъ отъ него може да ся очаква че ще внимава и надъ повѣренитѣ му ученици. Отъ внимателното учителско око нѣма по-добро, по-сигурно нето по-памятно средство, съ което да ся внимава на дѣтцата. Не е оня никога за учитель, който при отворени очи, а ся прави че не види и съ здрави уши, а ся прави че не чува. Ако бѣхъхъ внимавали учителитѣ съ по-добро око въ училището и на сѣка минута да гледатъ какво ся върши, не би падали като дъждъ пръчкитѣ,— пръчка въ училището не би била потребна. Чудна е силата на читѣ!

Най-внимателенъ е онзи учитель, който знае да предпази погрѣшкитѣ. Не е внимателенъ онзи учитель, който на сѣкій часъ вика, гълчи и бие. Колкото по-вѣче наказание има въ едно училище, то е по-зло и учительтъ е много по-доленъ отъ оня който бие по-малко; онова училище е по-добро и онзи учитель е по-достоеенъ, гдѣто не ся употребява до толкосъ наказание, и когато учительтъ съ внимателното си око знае да отклони ученическата погрѣшка, и да ѣхъ огаси тогасъ когато иска да пламне.— Ето за учителя изобилно поле за практическо—психиологично разглеждане.

Ето по какво може да ся познае, да ли има въ едно училище добъръ редъ:

1.) Когато дѣтцата седятъ и стоятъ пристойно.

- 2.) Когато внимателно учѣтъ.
- 3.) Когато отговарѣтъ ясно, пълно и вразумително.
- 4.) Когато имъ е хубавъ рѣкописа и когато имъ сѣ чисти прописитѣ и другитѣ учебни книги.
- 5.) Когато сѣ мирни, особено при отиванието въ домъ си.
- 6.) Когато радостно учѣтъ и когато ся радватъ на работата си.

Много и пре много може да извърши учителътъ въ това отношение, само ако знае да отклонява погрѣшкитѣ и бъркотинитѣ, които повреждатъ училищния редъ, и ако съ вниманието си не само да отклонява погрѣшкитѣ отъ всякъ единъ стария но и да подбужда дѣтцата на редъ.

Т. Х. Станчевъ

Никополъ, 2 Априлъ 1874.

Единъ учителски съборъ въ Росия.

Въ Росия по сичкитѣ области сѣка година ставатъ учителски събори. Имами прѣдъ очитѣ си едно подробно изложение върху единъ отъ тия събори, който е станалъ лани въ Олонецката областъ. Тая областъ е една отъ най распротрѣнитѣ и отъ най дивитѣ области на руската империя. Тая областъ се намира къмъ сѣверо-истокъ отъ Петербургската областъ, отъ която се раздѣля съсъ Ладожкото езеро. Тя има за срѣдоточие езерото Онега, около което се върти сичкиятъ търговски и икономически животъ на областъта; никаква желѣзница не минува прѣзъ тая областъ; каменистото или бла-тистото естество на земята не е позволило на земледѣ-лието да са развий; ловътъ, вадението на мрѣморьтъ и на гранитътъ, търгуванието съсъ кожи сѣ главнитѣ за-нимания на жителитѣ; тѣ сѣ опазили ветхитѣ нѣрави, и една отъ характерическитѣ имъ чѣрти е леснотията да измислюватъ юнашки пѣсни, въ които се види да се съживяватъ ветхи народни прѣдания. Разбира се колко е мѣчно да се распространи основното учение съсъ по-

добни условия. Обаче, руското правителство се опита да го направи; то накара да отворѣтъ училища и, лани, единъ учителски съборъ се свика въ Олопецката областъ. Училищното настоятелство отъ тая областъ отредило хиляда рубли, за да покрий разноснитѣ за пѣтуванието и живѣнието на учителитѣ въ малкиятъ градъ Девятина прѣзъ мѣсець Августъ. Тая сума се дала само за селскитѣ учители; градскитѣ учители, като по богати, сами си държали разноснитѣ.

Четирици и петъ учители и петъ учителки отговорили на пригласяванието и дошли на Девятина. Училищниятъ инспекторъ, който билъ прѣдседателъ на заседанията на съборътъ, пригласилъ учителитѣ най първо да обадѣтъ право на какво състояние се намиратъ училищата имъ; това състояние се показало твърдѣ лошо: дѣцата влизатъ у училището на каквато и да сж възраст и което да е врѣме на годината; зданията за училища сж най много тѣсни, тъмни и не здрави; селянитѣ не разбиратъ още добрината отъ учението и се ограничаватъ само да не въспиратъ дѣцата си да ходѣтъ въ училище; не гледатъ дали дѣцата имъ прилѣжватъ и ги зематъ отъ училище по най малката причина. Съборътъ рѣшилъ да се изваждатъ отъ училището до другата година ония дѣца, които си прѣкъснуватъ уроцитѣ десетъ дена наредъ. Никое дѣте нѣма да се приема динѣрва у училището, ако не се прѣдстави отъ родителитѣ си. Учителятъ трѣбува да имъ дава да разумѣватъ важността на прилѣжванието и да ги извѣстятъ за отсѣствията на дѣцата имъ.

Колкото за зданията на училищата, съборътъ направилъ едно твърдѣ любопитно рѣшение. Трѣбува да се зематъ съсъ кирия за училищата къщия, въ които да могатъ да спѣтъ дѣцата, които дохождатъ отъ твърдѣ далеко мѣсто; ще даватъ на сѣко дѣте по единъ дюшекъ отъ слама и отъ сѣно, и дѣцата ще могатъ да си готвѣтъ у училището нѣщата за яденіе, които ще си носѣтъ отъ тѣхъ си.

Бѣлѣзванието за сипаницата не е още распрострѣно по тия половинъ-диви страни. Трѣбува учителятъ да кара най близкиятъ хирургъ да бѣлѣжи дѣцата. Нъ и

хирургитѣ сж рѣдки тамъ. Прочее, събранитѣ учители рѣшили (и това е голѣма честь за тѣхъ), че ще се занимаватъ тий сами съсъ забѣлѣзванието на дѣцата, ако областнитѣ власти имъ повѣрѣжтъ нищери, ваксина, и задѣлжѣжтъ докторитѣ да имъ покажѣжтъ какъ да правѣжтъ бѣлѣзванието. Това ще бжде, казува изложението, едно прѣвѣсходно срѣдство за да се распространи мѣжду селянитѣ бѣлѣзванието отъ сипаницата, и за да се умножи помѣжду имъ влиянието на учителитѣ.

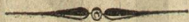
Отъ послѣ, съборътъ се занима за мѣрки чисто педагогически. Той рѣши учителитѣ да не даватъ на ученицитѣ по много отъ петъ урока на день, уроци, които ще се прѣкъснуватъ съсъ играния много или малко дълги и които да не се продължаватъ по много отъ педесетъ минути срѣдне число. Нъ тука се подигнжлъ единъ въпросъ: «Какъ да направимъ? попитали по многото отъ учителитѣ; нѣмами никакви чясовници у класоветѣ си.» Върху това съборътъ рѣшилъ: трѣбува да се притури чясовникътъ у каталогътъ на неизбѣжната школка покжщина. Трѣбува да се похарчѣжтъ много пари, за да се пригответи за тия училища една згодна покжщина; трѣбува да се събиратъ милостини отъ частни хора, за да обличя и обува дѣцата, които, като нѣматъ ботуши или кожухъ, не могатъ да дохождатъ на училището.

Най послѣ, събрахъ дѣцата у една школа отъ тоя градъ, и учителитѣ отъ съборътъ се упражнявахъ да прѣподаватъ на тия дѣца. Единъ руеки вѣстникъ извѣстява по кой начинъ се показало на учителитѣ да прѣподаватъ *четението*:

«Прѣподаванието на четението, казува тоя вѣстникъ, зафаща нѣ по книгата, нити по словата, нити по звуковетѣ, а по *уроцитѣ съсъ нѣщата*; учителятъ приказува съсъ дѣцата за прѣдмѣтитѣ, които сж отъ прѣдѣ му; възбужда имъ духътъ на съглежданието, разсежденията, въображеннието, подбужда ги да се учѣжтъ сами; размиса помѣжду прикаската изображения и пѣсни. Послѣ достига до сжщото име на прѣдмѣтътъ; разчленява го; тълкува що е звукъ, който се има за елементъ на човѣшката прикаска, кара ги да изричѣжтъ звоковетѣ отдѣлно, учи ги да ги съединяватъ и най послѣ имъ по-

казва словото или буквата, която прави звукътъ, да се осѣща отъ окото; дѣтето не играй въ това преподавание само страдателна рола.»

Опититѣ, направени върху дѣцата отъ школата на Девятина за запомнянието на буквитѣ, видѣли сж се твърдѣ сполучливи, и учителитѣ отъ съборътъ сж се задължили да слѣдватъ динѣрва тая метода. Колкото за свободното прочитание, съборътъ приелъ пакъ същата метода: учителятъ да тълкува отъ първо на дѣтето за какво се говори у страницата, въ която ще чете това дѣте, да му прочете послѣ това нѣщо съсъ високъ гласъ, като истълкува сичкитѣ думи, и най послѣ да даде книгата у рѣцѣтъ на дѣтето и да го накара да чете то само. Съвѣтвахъ още учителитѣ отъ съборътъ да извличѣтъ прѣподаванието си колкото е възможно отъ прѣдмѣтитѣ, които дѣтето има сѣки день прѣдъ очитѣ си: трѣви, животни, съчева и проч. . . . Дадохъ имъ още начялни понятия върху гимнастиката, като имъ припорѣчяхъ да навикнѣтъ дѣцата на упражненията, които могатъ да станѣтъ безъ особни съчева, и да прѣкъснватъ уроцитѣ съ нѣкои упражнения или движения, когато вниманието на дѣцата се види уморено.

Завѣщание отъ Отца Кирила Нектариева.

На излѣвъ 1870 лѣто ся споманѣ нѣчто въ вѣстниците за отца протосингела Кирила Нектариева, родомъ отъ Сопоть, Пловдивскѣ казѣ, че ся поминѣлъ и оставилъ имота си на училищата въ Пловдивскѣ казѣ и на други обществены и богоугодны заведения. Това станѣ тогава отъ странѣ на нѣкои училища, на които святиня му бѣ завѣщалъ по нѣчто.

Сега като ся истѣкми веичко, както покойный е нарядилъ, изпълнителити на завѣщанието му считатъ за длѣжностъ да явятъ чрѣвъ вѣстниците, дѣ какво е оставилъ тоя истинно родолюбивъ старецъ.

Нѣ по-напрѣдъ трѣбва да ся каже, че двѣ трети

отъ имота си покойный протосингелъ Кирилъ е расправилъ самъ още на живота си така:

1) За дѣвическото училище въ Пловдивъ отдѣлилъ 1800 лиры турскы, които е нарядилъ да ся намѣстятъ така, каквото това заведение да има вѣченъ приходъ отъ тѣхъ за обдържанието си, безъ да може да ся бута капиталтъ.

2) Другы 450 лиры тур. далъ на общинѣтъ въ Сопоть, мѣсто на рождението му, за които нарядилъ, слѣдъ смъртътъ му, да останѣтъ за капиталъ на дѣвическото училище въ това село.

3) На общинѣтъ въ Карлово, дѣто е прѣминѣлъ послѣдниты двадесеть години на живота си, далъ 50,000 гр. и нарядилъ слѣдъ смъртътъ му да останѣтъ за капиталъ на дѣвическото училище въ тоя градъ.

4) Два мѣсяца нѣчто прѣди смъртътъ си е далъ 10,000 гр. за направѣн уградѣ за женско училище въ Карлово.

5) Въ истото врѣмя е далъ 10,000 гр. за направѣнъ църквѣтъ въ Сопотскый монастырь Възнесение, въ който Святыня му е приля иноческый чинъ.

Така триста и четьре хыл. гр. покойный дѣдо Кирилъ е натѣкмилъ и далъ съ своѣж рѣжѣ на живота си, а за останѣлѣтъ часть отъ имота си Святыня му остави завѣщание, съ което е нарядилъ да ся раздаде така:

1) На училища:

Въ Сопоть, освѣнь что е далъ при-живѣ	гр.	16,000
» Пловдивъ исто	»	12,000
» Калоферъ	»	12,400
» Аджаръ	»	2,200
» Копривщица	»	2,000
» Клисура (Прасадинъ Дербентъ)	»	600
» Станимакѣ	»	1,000
» Пловдивъ на грѣкото училище	»	500
» Татаръ-Пазарджикъ	»	3,000
» Чирпанъ	»	3,000
» Хасково	»	500
» Казанлъкѣ	»	400
» Шипкѣ	»	600
» Габарево	»	500
» Торнѣж (въ казанлъшко)	»	250

2) На монастыры и други обществены учрѣждения:

На Сопотскый монастырь Възнесение, о-свѣнь оныя, що е далъ при-живѣ	гр.	10,000
На Пловдивскыты монастыры	»	1,300
На женскый монастырь Въведение въ Калоферъ, дѣто е ималъ сестрѣ калугеркѣ	»	12,000
На женскый монастырь Рождество Христово въ Калоферъ	»	1,000
На мѣжскый монастырь Успение Пресв. Богородици въ Калоферъ	»	500
На женскый монастырь въ Сопоть	»	2,000
» Рылскый монастырь Св. Иоанъ	»	200
» Троянскый монастырь Успение	»	100
» Габровскый монартырь Успение	»	100
» Святѣ горѣ	»	1,600
» Иерусалимъ	»	2,000
» Блѣг. Духовенъ съборъ въ Цариградъ	»	3,120
» Церковното настоятелство въ Пловдивъ	»	550
» Болницѣтъ въ Пловдивъ	»	1,000

За Болница въ Карлово, а доклѣ да стане тя, приходѣтъ отъ тыя пары да ся раздавать на сиромасы всякѣ годинѣ

»	10,000
---	--------

3) На священникыты на всицкыты оныя градове и села, за училищата на които ся каза, че има дадено нѣчто

гр.	1,375
-----	-------

4) На разны лица

»	6,450
---	-------

5) За помянувание до три год.

»	10,000
---	--------

6) На родниныты му

»	23,000
---	--------

Всичко четьре стотинѣ и четьредесеть и пять хыляды и осемъ стотинѣ и осемдесеть и пять гр. (445,885), отъ които покойный дядо Кирилъ 304,000 гр. е натѣкмилъ и далъ съ своѣ рѣкѣ още на живота си, а 141,885 гр. е оставилъ да ся раздавать слѣдъ смъртътъ му спорядъ завѣщанието му. Така отъ еднытъ и отъ другыты заедно Святыня му оставилъ:

На училища	гр.	349,590
» монастыры и други общи учрѣждения	»	55,470
» священники и разны други лица	»	7,825

Принасятъ ся гр. 412,885

	Принесени	гр.	412,885
За помянувание	»		10,000
На родниниыты си	»		23,000
		гр.	445,885

Освѣнь това покойный протосингелъ Кириль е ималъ двѣ воденици съ една тепавицѣ. Отъ тѣхъ едиктѣ воденицѣ съ тепавицѣтѣ, които ся намиратъ въ Калоферъ, още на животъ е прѣписалъ на женскый монастырь Въведение въ това село за спомянь на сестрѣ си Екатеринѣ, която, както ся каза по-горѣ, е была калугерка въ тоя монастырь; а другѣтѣ съ два камыка завѣща на дѣвическытѣ училища въ Сопоть, Карлово и Калоферъ. Прѣвата отъ тѣхъ, заедно съ тепавицѣтѣ, ся прѣдаде на монастыра незабавно слѣдъ смъртътѣ на святыниѣ му, а другата воденица, по единъ стговоръ между общиныты Сопотскѣ, Карловскѣ и Калоферскѣ, ся продаде и парыты отъ неѣ ся раздѣлихъ на училищата имъ.

За исполнители на завѣщанието си отъ едикъ странѣ, и отъ другѣ за настойници да ся натѣкми споредъ волѣтѣ му онова, что е распорядилъ още при живѣ за училищата въ Пловдивъ, Сопоть и Карлово, покойный дѣдо Кириль е нарядилъ въ завѣщанието си Г.Г. Найдена Герова, Евлогия и Христо Георгиевы, Кирка Цвѣткова отъ Сопоть, О. Іоаникия неговъ братанецъ, Христо Д. Караминкова и Тодора Хр. Пулева. Съ прѣдстоянието отъ тѣхнѣ милость завѣщанныты отъ святыниѣ му количества ся раздадохъ дѣ колкото имаше отрядено въ завѣщанието, а даденныты отъ покойный още на животъ за училищата Пловдивско, Сопотско и Карловско ся натѣкмихъ спорядъ волѣтѣ на покойный така, каквото да служатъ за капиталъ, отъ който тыя заведения да иматъ единъ рядовень приходъ за обдрѣжанието си. Сега остава само облагодѣтелствованыты училища и другы общи учрѣждения да спомянувать и благославять святыниѣ му за доброто, което имъ направиль.

За исполнителиты на завѣщанието

Н. Геровъ.

ОБЪЯВЛЕНІЕ.

Небесны свѣтила или планетнытъ и звѣзднытъ мірове. Общепонятно изложеніе на великы-тъ откритія и теоріи на нова-та Астрономія отъ О. М. Митчелля, А. М. Директора на обсерваторіята въ Синсинати.

Като превождамы това съчиненіе на отечественныя нашъ языкъ, ный ся ласкаемъ съ надѣжда-та, че ще доставимъ на читающа-та Българска публика една книга за четеніе, колко-то пріятна по свое-то постическо изложеніе, толкозь и полъзна по свое-то съдържаніе. Тя е раздѣлена на десять бесѣды, кои-то Авторъ-тъ е държалъ въ зала-та на Синсинатска-та коллегія въ Америка, въ Съединены-тъ-Щаты. На тѣзи бесѣды длѣжѣ градъ-тъ Синсинати за въздиганіе-то на негова-та обсерваторія. Затова ный мыслимъ, че нѣма нужда да препорѣчвамы тѣзи книга; защо-то горѣноманато-то обстоятелство най-краснорѣчиво свидѣтелствува за нейно-то достоинство.

Ясно-то небе, съ свои-тъ безъ четъ звѣзды, винаги е при-вличало поглѣды-тъ на всички народы отъ най-дълбока древность и до днесъ. Отъ това ный виждамы, че всякой народъ, въ туй число и нашія, има си своя народна Астрономія. Но каква е тѣзи Астрономія? — Събраніе отъ суевѣрны приказки и нищо повече.

Да съдѣйствувамы колко-годѣ въ уничтожаваніе-то на тѣзи суевѣрія; да са доставятъ на нашія народъ срѣдства, да може по съ умны очи да глѣда звѣздно-то небе; да са запознае той съ величіе-то и чудеса-та на звѣздныя океанъ и да си състави по-обширно понятіе за Създателя на вселенная; това е наше-то желаніе и съ тѣзи цѣль ный прѣдприехмы да преведемъ именно тѣзи книга. Ный смы увѣрены, че тя ще задоволи както учены-тъ, тѣй и неучены-тъ, и по тѣзи причина ный са обръщамы и къмъ едни-тъ и къмъ другытъ за помощъ при издаваніе-то ѳ. Тя ще ся състои отъ около 22 печатны листове на голѣмъ осминѣ, а цѣната ѳ ся опрѣдѣли едно бѣло меджедіе, коя-то ще ся плаща при приѣманіе-то на книгѣтъ.

За сигорность и бързо напечатваніе, ный са условихмы съ книжарницѣ-тъ на Г-да Хр. Г. Дановъ и Сіе, кои-то поемать върху си всички дѣла, касателно до печатаніе-то и доставка-та на тѣзи книга. Затова и имена-та на спомоществователитѣ ще са отпиривать до книжарницы-тъ имъ въ Пловдивъ и Русчукъ.

Стара-Загора 1874.

Д. Витановъ.